

Innovatie
netwerk Jeugd

TERUGBLIK 2019

Innovatienetwerk Jeugd
regio Hart van Brabant

januari 2020

SJS | KENNISNETWERK
samenwerkende
jeugdzorgspecialisten

Fontys | HOGESCHOOL
PEDAGOGIEK

GGD
Hart voor Brabant

**R-NE
VI** | JONGEREN
onderdeel van contourdewern

Samen met
de jeugd

REGIO | HART
VAN | BRABANT

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	3
2. Interview Voorzitter Bestuurscommissie, wethouder Aletta van der Veen	4
3. Bijeenkomsten	5
- Meet Up 'Innoverende netwerken'	6
- Meet Up 'Samenwerken waar kinderen zijn'	6
- Innovatielab 'Aan de slag met VR en gamification'	7
- Innovatielab 'Veiligheid en het kind voorop'	7
- Innovatielab 'Scheiden en dan...?'	8
- Innovatielab 'Ja ik wil uit elkaar'	8
- Innovatielab 'Wonen doe je thuis'	9
4. Interview Sanne Abrahams	10
5. Initiatieven	11
- Vibe-Active	11
- Wijkie	11
- ShitAWAY	11
- HOMEland	12
- DROOMruimte	12
- ADAPT UVT van Tilburg University	12
- Game 'Welkom in de opvang'	12
- Hilvarenbeek 75 jaar bevrijd	12
6. Interview met Lieke Hesemans	13
7. Initiatieven	14
- Duurzame Sport	14
- 1Samen	14
- Luistercoach	14
- Flowie	14

1. Voorwoord

Kinderen en jongeren in de regio Hart van Brabant moeten maximaal kansen krijgen om gezond, veilig en prettig op te groeien. Om te dromen, talenten te ontwikkelen en het beste in zichzelf naar boven te halen. Een prachtige ambitie waar we ons in 2019 hard voor hebben gemaakt.

Jongeren, ouders, vrijwilligers, professionals, organisaties en initiatiefnemers kwamen dit jaar samen tijdens Meet Ups, Innovatielabs en Innovatielunches om samen te kijken naar wat anders kan en anders moet. Steeds weer die energie en oprechte verbinding met elkaar. Wetenschappelijke kennis, vakmanschap en ervaringsverhalen koppelen aan concrete ideeën en initiatieven. Om vervolgens een kleine of grote verandering in gang te zetten. Met elkaar maken we het verschil!

In 2019 zetten we in op verbreding van het bestaande netwerk (Regio Hart van Brabant gemeenten, Fontys en SJS partners) door aansluiting met R-newt, GGD en het onderwijs. Een beweging die we verder willen intensiveren, waarbij we nog zoekende zijn naar slimme manieren om elkaar te versterken. De nauwe samenwerking met het Jongeren-netwerk Samen met de Jeugd zorgde ervoor dat jongeren gehoord en gezien werden. De verkennende samenwerking met de Universiteit van Tilburg smaakt naar meer voor de toekomst!

We organiseerden Meet-Ups met inhoudelijke sprekers, gecombineerd met de pitches van initiatieven. Het thema 'Wonen doe je thuis' uit het Uitvoeringsprogramma 'Samen met de Jeugd' vormde een belangrijke rode draad bij alle

activiteiten van het Innovatienetwerk én het Jongeren-netwerk. We maakten een terugblik met opbrengsten uit alle Innovatielabs en we inspireerden elkaar door verschillende exemplaren van het doorgeefboek uit te reiken.

Dit jaar was ook een tijd van bezinning. Doen we de goede dingen, pakken we de juiste thema's vast met de stakeholders die er toe doen. Verschuivingen binnen het supportteam en een verkennend onderzoek naar de doorontwikkeling van het Innovatienetwerk zorgden voor een hernieuwde focus. Dat wat werkt intensiveren we, dat wat niet meer werkt nemen we afscheid van.

Kijkend naar de toekomst willen we prille ideeën en initiatieven ondersteunen met maatwerk. Gaan we nóg meer de verbinding aan met bestaande organisaties of stichtingen, waarbij we met meerdere stakeholders rondom thema's zoeken naar slimme innovaties. Waarbij het Innovatienetwerk aanjager en verbinder blijft. Voor de verduurzaming van initiatieven is het belangrijk te verbinden met partijen die hieraan kunnen bijdragen. Als we samen het hulpaanbod en ondersteuning voor de jeugd beter willen maken, moeten initiatieven die hieraan voldoen wel kans van slagen hebben bij bijvoorbeeld zorginkoop of samenwerking met (zorg)partijen."

We kijken terug op energiek en inspiratievol 2019 en bedanken iedereen die een bijdrage leverde. Alleen samen komen we verder!

Het Supportteam

2. Interview Aletta van der Veen

Aletta van der Veen van gemeente Gilze en Rijen is naast haar rol als wethouder ook voorzitter van de bestuurscommissie Jeugd. Zo heeft zij de ontwikkelingen van het Innovatienetwerk van dichtbij meegemaakt. "Het valt me op dat de Innovatielabs en Meet-ups nog altijd goed bezocht worden. Het enthousiasme van initiatiefnemers, jongeren en professionals uit het veld die mee willen denken én doen is onverminderd. Blijkbaar voorzien we in de behoefte om met elkaar in contact te komen, geïnspireerd te raken en samen tot nieuwe oplossingen te komen."

Wat is u opgevallen in 2019?

"We hebben in de beginfase alle deuren opengezet. Iedereen met een goed idee kon meedoen en meedenken. Een jongerenjury, veldjury en een publieksjury bepaalt vervolgens of een initiatief ondersteuning verdient. Een gevolg van deze vrijplaats is dat je ook initiatieven ondersteunt die niet altijd bijdragen aan de doelen die we beoogden met het Innovatienetwerk. We zijn inmiddels vijf jaar verder en dan is dit een mooi moment om terug te blikken en te kijken waar we nu staan. Wat heeft de diversiteit aan inspanningen ons opgeleverd? Welke initiatieven waren succesvol en waarom? Pakken we de juiste thema's vast en zijn de themagerichte Innovatielabs een goede manier om

hiermee aan de slag te gaan? Zien we initiatieven of ontwikkelingen ontstaan die van waarde zijn? Een verkennend onderzoek is in 2019 uitgezet en begin 2020 kijkt een bestuurlijke denktank met vertegenwoordigers uit het netwerk mee. Daarnaast is het Uitvoeringsprogramma Jeugd in samenwerking met de partners uit het veld en jongeren ontwikkeld en vastgesteld. Het geeft richting aan onze ambities in de regio. Deze input en kaders gaan zorgen voor een hernieuwde focus."

Waar ziet u de toegevoegde waarde van het Innovatienetwerk?

"We weten elkaar beter te vinden dankzij het innovatienetwerk, niet alleen op bestuurlijk niveau. Elkaar inspireren en laagdrempelig ontmoeten blijft ook in de toekomst waardevol. De ontwikkelingen in de samenleving volgen elkaar in ramp tempo op, daarom moeten we continu actief en alert blijven. Doordat professionals, wetenschappers, politiek en ambtenaren, maar zeker ook jongeren, ouders en andere geïnteresseerden elkaar blijven ontmoeten binnen het netwerk ontstaan er steeds weer nieuwe dwarsverbanden en cross-overs. Naast de nieuwe initiatieven moeten we nog meer inspelen op de belangrijke thema's die spelen in de regio en deze op gaan ophalen. Er liggen grote complexe vraagstukken die om een antwoord vragen van gemeenten, aanbieders en de maatschappij. Het belang van het kind

moet altijd centraal staan en de organisatiebelangen ondergeschikt zijn. Dat schuurt nog weleens. Het innovatienetwerk heeft hier zeker een rol om aan te jagen en te verbinden."

Waar bent u trots op?

"Ik ben er trots op dat we in de regio Hart van Brabant de kans hebben gezien om een innovatienetwerk op te zetten en dat nog steeds zo actief is en zich wil blijven vernieuwen. Vaak zie je in dit soort processen dat de energie na verloop van tijd afvlakt. Als ik zie hoeveel mensen zich betrokken voelen bij het innovatienetwerk, dan ben ik daar ontzettend trots op. In 2019 hebben zich nieuwe partners aan het netwerk verbonden, deze trend mag zich wat mij betreft verder voortzetten. Ook ben ik trots op de ontwikkeling die in gang is gezet binnen de bestuurscommissie rondom het belang van jeugdparticipatie en ervaringskennis. We zijn er immers niet alleen voor de jeugd, maar vooral ook mét de jeugd. Wel is de tijd nu rijp om de volgende stap te zetten. Zodat we de energie ook in de toekomst vast blijven houden. Hier verheug ik mij dan ook op in 2020!"

3. Bijeenkomsten

In 2019 organiseerde het Innovatienetwerk Jeugd voor het eerst **Meet Ups**, een combinatie van eerdere pitch- en themabijeenkomsten. Het netwerk kreeg zo meer de ruimte om inspiratie en kennis te delen en innoverende initiatieven kregen een podium waar zij om support konden vragen (kennis, ervaring, netwerk en middelen).

Het delen van inspiratie deden we op allerlei manieren, in de vorm van een presentatie, een college of een workshop. Tijdens de Meet Ups vonden er ook altijd pitchsessies plaats. Iedereen kon in deze sessies zijn vernieuwende idee voorleggen aan het Innovatienetwerk (het publiek, de jongerenjury en veldjury).

Ook organiseerden we thematische **Innovatielabs** zoals andere jaren. Tijdens een Innovatielab werkten we in een korte tijd een concreet vraagstuk uit met een diverse groep, waaronder ook jongeren. Een Innovatielab bestaat uit maximaal drie bijeenkomsten waarbij verkennen, verdiepen en oplossen centraal staat. De opbrengsten van de eerste bijeenkomst bepalen de invulling en aanpak van de volgende. Na afloop ligt er een concreet actieplan.

Meet Up 'Innoverende netwerken'

- 16 april 2019
- MFA De Poorten, Tilburg
- Aantal deelnemers: 65
- Aantal pitches: 4
- Samenwerking tussen Starters4Communities en Innovatienetwerk Jeugd

PITCHES

- Vibe-Active
- DROOMruimte
- Wijkie
- HOMELAND

"Het opbouwen van een netwerk kost tijd"

Berna Trommelen,
Taskforce Kindermishandeling

Klik [hier](#) voor het verslag van dit Innovatielab

Meet Up 'Samenwerken waar kinderen zijn'

- 16 mei 2019
- cultuurcentrum Jan van Besouw, Goirle
- Aantal deelnemers: 70
- Aantal pitches: 4
- Samenwerking tussen gemeente Goirle en Innovatienetwerk Jeugd

PITCHES

- Duurzame sport
- 1Samen
- Luistercoach
- Flowie

"Uitwisseling van cliëntgegevens tussen professionals? Als ik denk vanuit het kind, dan is er voor mij al heel snel een belang."
Schoolmaatschappelijk werkster

"Ik zou willen dat elke persoon in Nederland wist waar je terecht kon met zorgen over kinderen of jongeren."
Medewerker specialistische jeugdhulporganisatie

Klik [hier](#) voor het verslag van dit Innovatielab

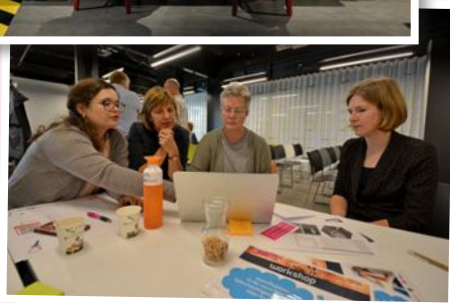

Innovatielab 'Aan de slag met VR en gamification'

- 22 mei 2019
- LocHal Tilburg
- Aantal deelnemers: 35
- Aantal ideeën: 7
- Samenwerking tussen experts op het gebied van Gamification en VR en Innovatienetwerk Jeugd

TOP 3 PITCHES

- ADAPT UVT van Tilburg University
- Game 'Welkom in de opvang'
- Hilvarenbeek 75 jaar bevrijd

"Als je een huis ontwerpt, dan begin je altijd met een maquette. met een VR-toepassing kan dat niet. Je moet meteen bouwen en de gebruiker hierin meenemen. Het is van essentieel belang dat je de vraag, frustratie of het probleem van je key stakeholder goed begrijpt. Je hebt in de onderzoeksfase dus veel meer te doen." Leon Chevalking, VR-ontwikkelaar

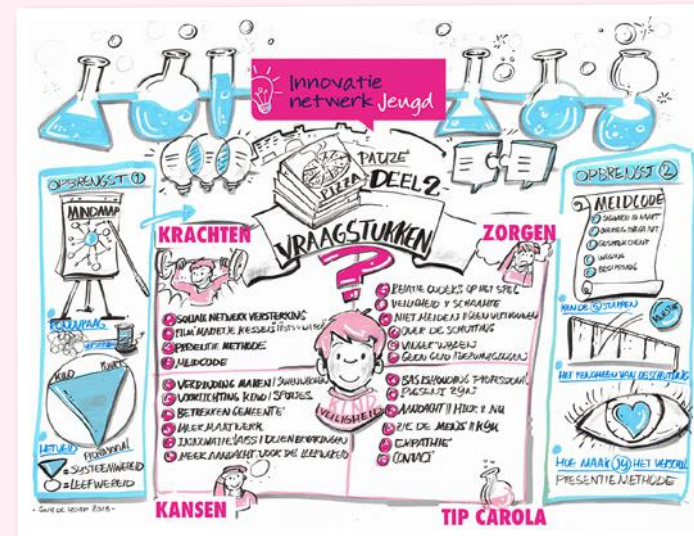
"Belangrijk is dat een game uitnodigend is. Het spel moet ook makkelijk te begrijpen zijn. Productief falen werkt bij games heel goed, in tegenstelling tot het onderwijs. Falen levert juist de beste leercurve op!" Wouter Heine-Hadicke, expert gamification

[Klik hier voor het verslag van dit Innovatielab](#)

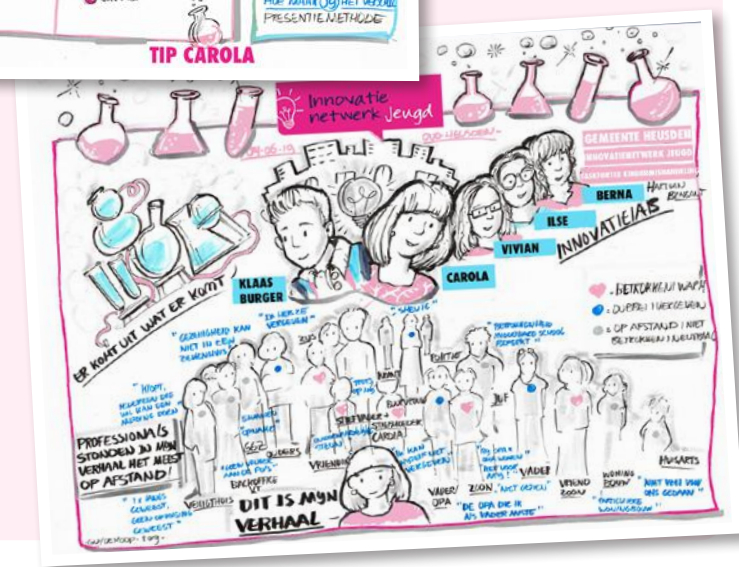
Innovatielab 'Veiligheid en het kind voorop'

- 4 juni 2019
- Oud-Heusden
- Aantal deelnemers: 25
- Samenwerking tussen gemeente Heusden, de Taskforce kindermishandeling Hart van Brabant en het Innovatienetwerk Jeugd

Opbrengsten innovatielab

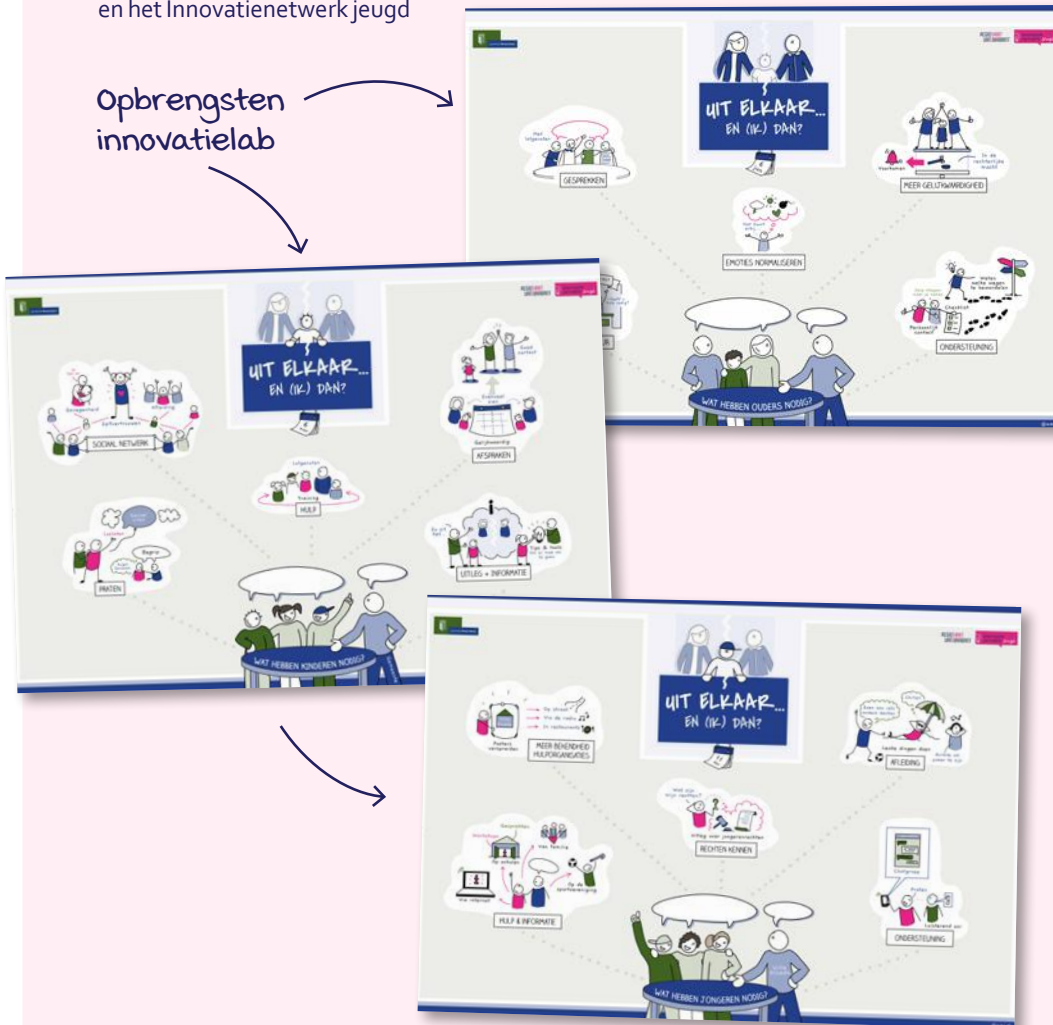
[Klik hier voor het verslag van dit Innovatielab](#)

Innovatielab 'Scheiden en dan...?'

- Juni 2019
- Hilvarenbeek
- Aantal deelnemers: 15 ervaringsdeskundige ouders
- Samenwerking tussen gemeente Hilvarenbeek en het Innovatienetwerk jeugd

Opbrengsten
innovatielab

Innovatielab 'Ja ik wil uit elkaar'

- Vrijdag 13 september 2019
- Hilvarenbeek
- Aantal deelnemers: ruim 50 professionals
- Samenwerking tussen gemeente Hilvarenbeek en het Innovatienetwerk jeugd

De beste leestips
over alles wat
komt kijken bij
scheiden en goed
uit elkaar gaan.

alsjeuitelkaargaat.nl

ALS
JE
UIT
ELKAAR
GAAT

“Het is mijn bestuurlijke
ambitie om oplossingen
te bedenken om te
voorkomen dat kinderen
de dupe worden.”

Gerrit Overmans,
wethouder Hilvarenbeek

www.alsjeuitelkaargaat.nl

[Klik hier voor het verslag van dit Innovatielab](#)

Innovatielab 'Wonen doe je thuis'

- 27 november 2019
- Tilburg
- Aantal deelnemers: 60
- Samenwerking tussen Regio Hart van Brabant en het Innovatienetwerk Jeugd

PITCHES

- 1Samen

Ideeën om kinderen zoveel mogelijk thuis te laten opgroeien of zo thuis als mogelijk:

- Breng ondersteuning vanuit de zorg naar het kind.
- Richt je op de ouders, zij hebben vaak met stress te maken.
- Maak meer gebruik van maatjes in de jeugdzorg.
- De regionale ombudsman.
- Praat met het kind in plaats van over het kind.
- Vertel ouders dat ze niet alles hoeven te kunnen!

Klik [hier](#) voor het verslag van dit Innovatielab

4. Interview met Sanne Abrahams

Als strategisch beleidsadviseur bij gemeente Hilvarenbeek werkt Sanne Abrahams gedreven aan één van de speerpunten binnen de regio Hart van Brabant: Veilig opgroeien. Zo ging zij aan de slag met het advies van een commissie onder leiding van André Rouvoet (oud-minister voor Jeugd en Gezin) om een scheidingsloket in te richten. Gemeenten moeten volgens de commissie meer doen om ouders die uit elkaar gaan te ondersteunen. En te kijken hoe kan worden voorkomen dat kinderen de dupe worden van een scheiding. Niet vanachter haar bureau, maar samen mét de jeugd, ouders en de beroepsgroep ging ze op zoek naar oplossingen die écht werken.

Hoe zag dat proces eruit?

"Eerst hebben we een Innovatielab georganiseerd voor ouders. We hebben gekozen voor een veilige omgeving met een kleine groep van 15 ouders. Door 'de waarderende dialoog' als gesprekstechniek luisterden we vol nieuwsgierigheid naar de verhalen van ouders. Hoe is de scheiding bij hen verlopen? Waar hadden ze op welk moment behoefte aan? Het is zo belangrijk om eerst écht te luisteren. Door te vragen. De ruimte geven om persoonlijke ervaringen te delen. Ouders voelen zich dan gehoord. Er staat energie en betrokkenheid. En je ontdekt wat zij nodig hebben. Dan hoor je bijvoorbeeld dat ouders in het beginstadium helemaal niet bezig zijn met een zorgvraag. Naast alle emoties gaat het vaak over praktische zaken als financiën, wie gaat waar wonen en hoe regelen we het organisatorisch met de kinderen. Dat kinderen juist dan al begeleiding kunnen krijgen, is niet bekend.

Ook zijn we in gesprek gegaan met kinderen op onze basisscholen. En organiseerden studenten van Fontys samen met Eva Saeboe van 'Samen met de Jeugd' en ons eigen jongeren-

werk een inspiratiecafé voor Hilvarenbeekse jongeren. Welke ervaringen hadden zij rondom scheiden? Hun perspectief is heel waardevol, omdat zij vaak nog heel vrij kunnen denken. Als laatste hebben we een Innovatielab georganiseerd voor beroepskrachten. Ik heb hen nadrukkelijk gevraagd de pet van hun eigen organisatie af te zetten, maar écht mee te denken vanuit het perspectief van het kind. Door gebruik te maken van het verhaal van een bruidspaar, dat ook echt in trouwjurk verscheen maar vervolgens ging scheiden, werd de problematiek heel tastbaar."

Wat heeft dit proces opgeleverd?

"De opbrengst van het proces is een gezamenlijke verantwoordelijkheid en commitment. De oplossing voor dit soort complexe vraagstukken kunnen we niet als gemeente oplossen. Dit moeten we samen doen met de jeugd, ouders en beroepskrachten. Alle verhalen en ideeën heb ik gebruikt om de richting te bepalen hoe een scheidingsloket binnen de gemeente Hilvarenbeek eruit zou kunnen zien. Het wordt geen apart fysiek loket waar ouders zich kunnen melden. Daar hebben ouders helemaal geen behoefte aan! We zien veel meer een netwerkorganisatie waarin we signaleren en begeleiden daar waar nodig of wanneer het mis dreigt te gaan. De intern begeleider binnen het basisonderwijs kan hier een belangrijke rol vervullen, in samenwerking met gemeente en eventuele zorgpartners. Komend half jaar gaan we op basis van het advies vanuit jeugd en ouders onze eigen variant van het scheidingsloket inrichten."

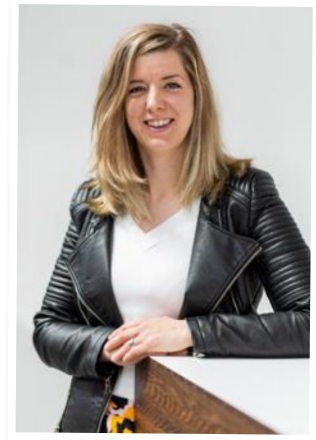
Wat is volgens jou de toegevoegde waarde van het Innovatienetwerk Jeugd?

"Ik heb het Innovatienetwerk ingezet om het veranderproces kracht bij te zetten. Het is niet zo dat het Innovatienetwerk de

innovaties of de verandering 'regelt'. Zij brengen het proces van innovatie en vernieuwing mee op gang. Je hoeft het als ambtenaar niet alleen te doen. Het organiseren van Innovatielabs en Inspiratiecafés kost veel tijd en vraagt om ervaring en expertise. Hoe pak je het proces goed aan? Welke interventies kies je? Hoe betrek je jongeren en vermijd je schijnparticipatie? Het is best spannend om onze beleidsprocessen anders vorm te geven. Maar als je doet wat je deed, krijg je wat je kreeg. Het proces om samen met inwoners maatschappelijke vraagstukken vorm te geven is óók innovatie. In mijn ogen heeft het Innovatienetwerk Jeugd een belangrijke rol om deze transformatie binnen de Regio Hart van Brabant mee aan te jagen en vorm te geven."

Waar liggen volgens jou nog andere innovatiekansen?

"Ik geloof heel erg in positief jeugdbeleid en jongerenparticipatie als denkrichting voor innovatie. De focus ligt heel erg op de jeugd waar het slechts mee gaat. En op het matchen van jongeren aan zorgaanbod. Terwijl we veel meer aan 'de voorkant' kunnen doen. Leer de jeugd om beter te communiceren over hun problemen. Breng ze met elkaar in contact en laat ze zelf oplossingen bedenken. Ze hoeven niet altijd naar beroepskrachten toe. Het is heel belangrijk dat jongeren zich gehoord voelen, dat ze leren communiceren. Daar ligt een rol voor het onderwijs, het welzijnswerk, maar ook voor de gemeente. Zorg ervoor dat ze betrokken zijn bij maatschappelijke en politieke thema's. Dat is echt van belang voor de samenleving van de toekomst. Als we daar nu mee starten, plukken we daar in de toekomst de vruchten van!"

5. Initiatieven

Wijkie

Wijkie is een platform dat bijdraagt aan de ontwikkeling van kinderen op fysiek en sociaal vlak. De app zal zich in het begin met name richten op het verbinden van kinderen en jeugd op de plaatselijke voetbal- en speelveldjes. Via de app moet de doelgroep in aanraking komen met andere bekenden of onbekenden om zo weer meer buiten af te kunnen spreken op de aangegeven veldjes. De applicatie van Wijkie is dus een digitaal middel om kinderen te helpen een brug te slaan naar een sociale omgeving buiten. In 2019 ging Wijkie door naar de ontwikkelfase.

"Het is interessant om andere initiatieven en contacten op te doen bij het Innovatienetwerk Jeugd."

Vibe-Active

VibeActive geeft mentale en sociale spierbaltrainingen en mindshops. Dit zijn trainingen waar persoonlijke ontwikkeling en beweging samen komen. Dat bereiken ze door sportoefeningen te doen die jongeren op fysiek, mentaal en sociaal niveau stimuleren. VibeActive gelooft in de kracht van beweging.

"2019 was een druk, maar een heel mooi jaar. We deden nog meer ervaring op als trainer en coach. Door te experimenteren tijdens de trainingen met de doelgroep, weten we waar onze kracht ligt en hoe we dat in kunnen zetten. Dit heeft ook invloed gehad op de vormgeving van onze dienstverlening. We hebben nu scherp wie we zijn, wat we bieden en wat ons onderscheidend vermogen is. Ook weten we wat we willen en hoe we het gaan doen. We gaan 2020 van start met een nieuwe website, een fijn netwerk en veel motivatie! De belangrijkste uitdaging voor komend jaar is om de bekendheid en werkwijze van VibeActive te vergroten in Tilburg en zoveel mogelijk jongeren de kracht van beweging te laten ervaren. Door de kennis en ervaring van het Innovatienetwerk Jeugd heeft VibeActive een sterker fundament als sociaal-maatschappelijke onderneming."

ShitAWAY

1 op de 4 jongeren (20-35 jr) valt uit met een burn-out en 3 op de 4 jongeren heeft last van stress en stress-gerelateerde klachten. Professionele hulp is pas beschikbaar zodra de problemen groot genoeg zijn. Wanneer jongeren uitvallen met een burn-out, depressie of andere mentale en fysieke problemen, wordt de reguliere gezondheidszorg ingeschakeld: voor deze jongeren is een vangnet. Heel veel jongeren in Nederland vallen echter tussen wal en schip en kunnen nergens terecht met hun problemen. Ze hebben geen behoefte aan psychologische of psychiatrische hulp, maar struggelen wel met levensvragen, keuzestress, 'Fear of missing out', prestatiedruk en eenzaamheid. ShitAWAY biedt hen een on- en offline platform waar ze steun en begeleiding krijgen van leeftijdsgenoten. ShitAWAY kreeg geen positief advies omdat de jury vond dat het te exclusief was voor oudere hoogopgeleide jongeren.

HOMEland

Kennis, netwerk en kapitaal zijn de belangrijkste basiselementen voor een nieuwe generatie makers binnen Tilburg. Dit zijn de mensen die voor ons als stad, in het licht van de opkomst van de creatieve industrie, erg waardevol zijn. Doordat de stad niet de kansen biedt aan zulke jonge makers, bestaat er veel onvervulde potentie, waardoor niet alleen jonge makers maar ook de stad veel verkeer misloopt. Homeland is een offline- en online platform voor jonge makers, ondernemers en studenten. In 2019 ging HOMEland door naar de ontwikkelfase.

DROOMruimte

Droomruimte creëert een mentale en fysieke ruimte voor jongeren met autisme, zodat zij vanuit hun talenten aan hun dromen kunnen werken.

"In 2019 hebben we een droomruimte samengesteld. Hierin zitten 2 jongeren uit de doelgroep. Zij zijn vanaf het begin betrokken. We zijn met 5 dromen aan de slag gegaan. We hebben ons droomspel verder ontwikkeld en getest met diverse groepen (jongeren en professionals). We zijn een onderzoek gestart naar wat er nodig is om droomruimte te realiseren. We hebben hierbij het keurmerk losgelaten. We zijn in gesprek met verschillende partijen over hoe we met droomruimte verder willen in 2020. Onze belangrijkste uitdagingen voor volgend jaar zijn continuïteit en een duurzame aanpak ontwikkelen. En onze ervaringen omzetten in een plan van aanpak. Onze meest waardevolle les: met onze aanpak moeten ons richten op de talenten en niet op het autisme."

De volgende initiatieven ontvingen naar aanleiding van hun pitch tijdens het Innovatielab VR & Gamification een eenmalige aanjaagsubsidie:

ADAPT UUT van Tilburg University

Het inzetten van een game om het gesprek tussen ouders en hun kind met een depressie of burn-out te stimuleren.

Game 'Welkom in de opvang'

Jongeren die uit een crisissituatie naar Sterk Huis worden gebracht een warm welkom geven door hen middels een game te informeren over wat zij kunnen verwachten binnen de tijdelijke opvangsituatie.

Hilvarenbeek 75 jaar beuurd

Tijdens het lab bedachten de initiatiefnemers ter plekke het idee om een augmented reality tour door Hilvarenbeek te maken langs belangrijke plaatsen met verhalen uit de geschiedenis voor kinderen en jongeren in Hilvarenbeek.

6. Interview met Lieke Hesemans

Samen het verschil maken, mét en voor de jeugd!

Ze is pas een paar maanden actief als procesbegeleider van initiatieven uit het Innovatienetwerk Jeugd. Toch is Lieke Hesemans al helemaal op haar plek. "Ik heb al veel initiatieven kunnen spreken. Ook organiseerde ik een innovatielunch én een eerste Meet Up over 'Wonen doe je thuis.' Het enthousiasme van initiatiefnemers om hulpaanbod en ondersteuning voor de jeugd beter te maken is aanstekelijk. Die ambities ondersteun ik graag!"

Wat doe je precies binnen het Innovatienetwerk?

"Ik ben procesbegeleider van ideeën en initiatieven die zich melden bij het Innovatienetwerk Jeugd. Ik kijk waar ze behoefte aan hebben en in hoeverre het Innovatienetwerk waarde kan toevoegen. Mijn rol is om kritische vragen te stellen, waar mogelijk te verbinden met het netwerk, te ondersteunen bij de ontwikkeling van het initiatief, zodat zij een volgende stap kunnen nemen. Het is van belang dat we de geleerde lessen blijven toepassen en die ervaringen meenemen. Dat levert andere initiatieven weer een voorsprong op. Ook kijk ik naar de doorontwikkeling en verbreding van het netwerk. Het innovatienetwerk moet zichzelf ook blijven vernieuwen natuurlijk!"

Wat valt jou op aan de ideeën en initiatieven binnen het Innovatienetwerk?

"Wat ik opvallend vind is dat ze allemaal een drijfveer hebben om het verschil te maken voor de jeugd. Initiatiefnemers hebben affiniteit met de doelgroep, of hebben zelf iets meegemaakt in hun jeugd dat ze willen aanpakken. We zien ook veel initiatiefnemers die na hun HBO opleiding in contact komen met het Innovatienetwerk. De meeste initiatieven zijn

begonnen met een idee. Heel pril dus. Het is mooi om te zien dat initiatieven echt verder zijn gekomen dankzij het Innovatienetwerk. Maar natuurlijk zijn er ook ideeën die uiteindelijk niet tot uitvoering komen. Ook dat hoort erbij."

Waar zit de toegevoegde waarde van het Innovatienetwerk volgens jou?

"We zien dat initiatieven behoefte hebben aan kennis over het opzetten van een maatschappelijk initiatief of sociale onderneming. Bijvoorbeeld over hoe je de doelgroep bereikt, op welke manieren je financiering vindt en met welke wet- en regelgeving je te maken krijgt. We vinden het belangrijk dat initiatieven goed kijken of de dienst of product past bij de doelgroep. Jongerenparticipatie is hierbij essentieel. De nauwe samenwerking met het Jongerennetwerk Samen met de Jeugd is heel waardevol. Initiatieven willen ook graag ervaringen uitwisselen of contacten opbouwen met aanbieders en gemeenten. Tijdens onze bijeenkomsten wordt er flink genetwerkt!"

Hoe zie jij de ontwikkeling van het Innovatienetwerk?

"We zien dat afgestudeerde enthousiastelingen het Innovatienetwerk goed weten te vinden. In de toekomst zien we ook graag ideeën vanuit bestaande organisaties of stichtingen, waarbij we met meerdere stakeholders rondom thema's zoeken naar slimme oplossingen. Denk aan de thema's 'Scheiden' of 'Wonen doe je thuis' die we dit jaar met meerdere 'probleemeigenaren' oppakten. Dat willen we volgend jaar nóg steviger neerzetten. Het netwerk heeft een open en transparante cultuur. Initiatieven kunnen elkaar nog meer helpen, dat willen we verder aanjagen. Verder is het van belang dat we de verbinding aangaan met partijen die kunnen

bijdragen aan de verduurzaming van het initiatief in de regio Hart van Brabant. De opdracht aan het Innovatienetwerk is immers om het hulpaanbod en ondersteuning voor de jeugd beter te maken. Initiatieven die hieraan voldoen moeten dan wel kans van slagen hebben bij bijvoorbeeld zorginkoop of samenwerking met zorgpartijen."

Waar kijk jij met plezier op terug in 2019?

"In november organiseerde ik een innovatielunch voor initiatiefnemers, waarbij deelnemers via een circusact konden ervaren welke vaardigheden nodig zijn om een initiatief verder te brengen. Door ballen in de lucht te houden en op één been te staan voelden ze bijvoorbeeld dat flexibiliteit, balans houden en veelzijdigheid belangrijke kwaliteiten zijn om je staande te houden. Deelnemers waren enthousiast over de circuslunch maar vonden het soms ook confronterend. Maar dat is precies de bedoeling. Inspireren en elkaar verder helpen. Dát wil ik graag bijdragen aan het Innovatienetwerk."

7. Initiatieven

Duurzame Sport:

Het verbinden van de jeugdzorg met sportverenigingen, met het doel dat sportverenigingen een preventieve rol gaan spelen. Waarbij een win-win situatie wordt gerealiseerd voor de jeugd, de jeugdzorg en de sportverenigingen. In 2019 hebben we vooral het netwerk opgebouwd, draagvlak gepolst bij de gemeente, jeugdzorg instellingen en onderwijs. Ook hebben we behoeften besproken met een aantal sportverenigingen en kleine experimenten uitgevoerd. Onze belangrijkste uitdagingen voor volgend jaar zijn de sympathie die ik heb ervaren omzetten naar betrokkenheid (netwerk, samenwerken, financiën). Meer sportverenigingen betrekken bij het initiatief en de cultuur verschillen tussen jeugdzorg en sportverenigingen overbruggen (maatwerk begeleiding).

1Samen:

1SAMEN geeft jongeren en hun omgeving middels een online platform en lessenspakket informatie over eenzaamheid. Uit onderzoek blijkt dat 4,6% van de jongeren zich weleens eenzaam voelt. 1Samen wil specifiek deze groep bereiken, zodat we voorkomen dat zij verder wegzakken naar chronische eenzaamheid. 1Samen is een initiatief van Stichting Join us. Zij werken samen met jongeren, wetenschappers en scholen. 2019 stond in het teken van het verkennen van het idee. Na de tweede pitch tijdens de Meet Up in november stemden de jury vóór het project 1Samen! Dat betekent dat zij in samenwerking met het Innovatienetwerk Jeugd gaan kijken hoe ze het online platform en het lesspakket verder kunnen ontwikkelen (maatwerk begeleiding).

Luistercoach:

Luisteren is helend. Hierop is LuisterCoach gebaseerd, leerlingen/studenten op een laagdrempelige wijze de mogelijkheid bieden hun verhaal te kunnen vertellen. Dit alles in een veilige setting waarin anonimiteit, vertrouwen, rust, veiligheid, verbinding en aandacht de belangrijkste pijlers zijn. Luistercoach kreeg geen positief advies van de jury en kreeg daardoor geen ondersteuning vanuit het Innovatienetwerk.

Flowie:

Flowie is een chatbot die gedurende de wachttijd periode mensen helpt met depressieve klachten door middel van coaching. Dit doet hij door middel van gespreksvoering in combinatie met activiteiten. Het idee is er om de chatbot te laten samenwerken met de behandelpraktijk. Zo kan er gedurende de wachttijd een dossier worden opgebouwd aan de hand van de gespreksvoering die de cliënt heeft met de chatbot. Flowie heeft zelf na een uitgebreide verkenning besloten te stoppen met het initiatief.

Samen met
de jeugd

#jongerenparticipatie

TERUGBLIK 2019

Jongeren netwerk
Samen met de jeugd
regio Hart van Brabant

januari 2020

SJS KENNISNETWERK
samenwerkende
jeugdzorgspecialisten

Fontys HOOGESCHOOL
PEDAGOGIEK

GGD
Hart voor Brabant

**R-NE
VI** JONGEREN
onderdeel van contourdetwern

Samen met
de jeugd

REGIO **HART**
VAN BRABANT

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	17
2. Inspiratie cafés	18
- Ervaringskennis	18
- HBO Prestatiedruk (maart 2019)	19
- Thuisgevoel (juni 2019)	19
3. Adviesvangers	20
4. Interview Ramatu Kanu	21
5. Jeugdwelzijnsraad	22
6. Kinderrechtendag	23

1. Voorwoord

De Regio Hart van Brabant wil dat kinderen en jongeren maximaal kansen krijgen om gezond, veilig en prettig op te groeien. Jeugdparticipatie is hierbij een belangrijk middel om het jeugd(hulp)beleid meer inclusief en effectief te maken. Enkel door te luisteren naar de stem van kinderen en jongeren, weten we of de bedachte hulp en ondersteuning daadwerkelijk aansluit.

In 2019 creëerde het Jongeren netwerk-Samen met de Jeugd succesvol meer inspraak, invloed en initiatief in het beleid voor kinderen en jongeren van 12 tot en met 27 jaar. We agendeerden, haalden we op wat er leeft, gaven gevraagd en ongevraagd advies en verbonden daar waar zinvol.

Zo gaven kinderen en jongeren hun mening in de Adviesvanger brainstormsessies, de Raad van Kinderen, de Jongeren denktank en het jeugddebate tijdens de Kinderrechtendag. De invloed van hun stem werd met name sterk zichtbaar na een presentatie bij de Bestuurscommissie Jeugd. De wethouders onderstreepten naderhand het belang van jeugdparticipatie en ervaringskennis door dit als randvoorwaarde mee te nemen bij de ontwikkeling van het Uitvoeringsprogramma Samen met de Jeugd. Om hier structureel vorm aan te geven hebben we een Jeugd welzijnsraad van jongeren met ervaring met jeugdhulp opgezet. Het nemen van initiatief werd in hoge mate gesteund bij de Inspiratie Cafés en de Pitchbijeenkomst van Stadsmakers013.

Samen met
de jeugd

#jongeren netwerk

Het netwerk is flink gegroeid en we worden steeds vaker gevonden als er behoefte is aan kennis of advies. Om alle kennis en ervaringen breed te kunnen delen, lanceerden we eind 2019 met trots www.samenmetdejeugd.nl

Afgelopen jaar lag de focus op gemeente vraagstukken. Komend jaar willen we jongerenparticipatie uitbreiden naar vraagstukken uit het veld. We blijven op zoek naar verbreding in de regio. De opgehaalde jongerenadviezen mogen nóg beter landen en een vervolg krijgen. De nauwe samenwerking met het Innovatienetwerk Jeugd zetten we daarom verder voort.

We danken iedereen, met name alle betrokken kinderen en jongeren, voor hun bijdrage en inzet. Samen mét de jeugd maken we stappen naar een betere toekomst vóór de jeugd!

Aanjagers Jongeren netwerk Samen met de Jeugd
Cees Thomassen en Eva Saeboe

MARGARITA

FUNGHI

PEPERONI

HAWAII

2. Inspiratie Cafés

Samen met de jeugd

#inspiratiecafe

Inspiratie Cafés zijn pizza-brainstormsessies georganiseerd dóór jongeren en vóór jongeren. Jongeren geven verdieping en maken zichtbaar wat het voor hen betekent om in deze tijd jongere te zijn. Ieder Inspiratie Café heeft telkens weer een nieuw thema, gekozen door jongeren zelf. Wat maakt hen gelukkig? Wat zijn hun zorgen? En welke ideeën hebben zij tot verbetering en/of vernieuwing? Zij geven gevraagd en ongevraagd advies, en dragen zo bij aan hun eigen leefomgeving.

De Inspiratie Cafés vinden twee of drie keer per schooljaar plaats en worden georganiseerd door jongeren zelf. Uitgangspunt is dat jongeren, met ondersteuning van de aanjagers, zelf de regie hebben over alle onderdelen van de activiteit: van oriëntatie, ontwerp, uitvoering tot aan de evaluatie. Gemiddeld doen er 35 jongeren mee aan een Inspiratie Café. Na de bijeenkomst maken ze van de output een verslag en een Infographic. In het schooljaar 2018/2019 waren er 3 Inspiratie Cafés.

Meer informatie over inspiratiecafés vind je op www.samenmetdejeugd.nl

"Als je nieuwsgierig bent naar de maatschappij, daar meer over wilt weten en daar open met andere jongeren over wilt praten in een veilige setting .. ja, dan moet je hier komen."

"Hier ontdekte ik dat ik niet de enige ben in hoe ik mij voel."

"Je leert heel veel nieuwe mensen kennen. Je krijgt er heel veel energie van. Ja. Het is gewoon gezellig."

"Het opent een hele nieuwe wereld. Je hoort super veel nieuwe verhalen van andere jongeren: hoe ze zich voelen en wat ze meemaken."

Inspiratie Café #7 over Ervaringskennis

- 12 december 2018
- V39, Tilburg
- Aantal deelnemers: 42 jongeren
- Samenwerking tussen R-Newt, RIBW, jongeren uit het Jongeren netwerk-Samen met de Jeugd

"Op het moment dat iemand zicht kwetsbaar naar mij opstelt, durf ik mezelf misschien ook eerder kwetsbaar op te stellen. Het maakt het delen wat je voelt laagdrempeliger."

Klik hier voor de infographic

Inspiratie Café #8 over Prestatiedruk in het onderwijs

- 11 april 2019
- Fontys Hogeschool Tilburg
- Aantal deelnemers: 30 jongeren
- Samenwerking tussen Fontys Hogeschool Tilburg, Jongerenpunt Midden-Brabant en jongeren uit het Jongeren netwerk-Samen met de Jeugd

”Prestatiedruk is het gevoel hebben dat je het goed moet doen. En dat het ook in één keer goed moet zijn. Het gaat over verwachtingen: over thuis, op school, bij vrienden, social media... het perfecte plaatje.”

Inspiratie Café #8
Wat is het beeld van jongeren over prestatiedruk in het onderwijs?

ACTOREN

- Studenten
- Docenten
- Arbeiders
- Verenigingen
- Mede-studenten
- Mede-werkers
- Mede-ouders
- Mede-leraren
- Mede-ouders
- Mede-leraren
- Mede-ouders
- Mede-leraren

SIGNALLEN

- Stress
- Overmatige werkdruk
- Overmatige schoolwerk
- Overmatige sociale media
- Overmatige sociale media
- Overmatige sociale media
- Overmatige sociale media
- Overmatige sociale media
- Overmatige sociale media
- Overmatige sociale media

Wat is de droom van jongeren om prestatiedruk in het onderwijs te verlichten of te verminderen?

Wat is de droom van jongeren om prestatiedruk in het onderwijs te verlichten of te verminderen?

Wat is de droom van jongeren om prestatiedruk in het onderwijs te verlichten of te verminderen?

Wat is de droom van jongeren om prestatiedruk in het onderwijs te verlichten of te verminderen?

Klik hier voor de infographic

Inspiratie Café #9 over Thuis

- Juni 2019
- Tilburg
- Aantal deelnemers: 27 jongeren
- Samenwerking tussen regio Hart van Brabant, de Raad voor de Kinderbescherming, Jeugdbescherming Brabant, Jongerenraad Sterk Huis en Jongerenraad RIBW Brabant, en jongeren uit het Jongeren netwerk-Samen met de Jeugd.

“Op de plekken waar ik heb gewoond heb ik mij nooit thuis gevoeld. Het leek net alsof ik met computers te maken had, ik was een nummer en werd letterlijk bij mijn BSN-nummer genoemd. Die ken ik om deze reden ook uit mijn hoofd. Ik voelde me vooral thuis bij mezelf, in mijn eigen leefwereld.”

Inspiratie Café #9
Wat is de droom van jongeren om een (tijdelijk) huis tot een thuis te maken?

Wat valt op?

- 23
- 64
- 8

Wat is de droom van jongeren om een (tijdelijk) huis tot een thuis te maken?

Wat is de droom van jongeren om een (tijdelijk) huis tot een thuis te maken?

Wat is de droom van jongeren om een (tijdelijk) huis tot een thuis te maken?

Wat is de droom van jongeren om een (tijdelijk) huis tot een thuis te maken?

Klik hier voor de infographic

”meer aandacht voor de aankomst en het vertrek in een nieuw huis.”

3. Adviesvangers

Samen met
de jeugd

#adviesvangers

De Adviesvangers zijn een groep jongeren, die zijn getraind om leeftijdsgenoten op creatieve wijze uit te dagen, mee te laten denken, ideeën aan te dragen en hun mening te geven op vraagstukken uit de regio. Tijdens een brainstormsessie worden jongeren uitgedaagd om de beste adviezen uit zichzelf te halen. Via de adviesvangers-methode (een soort trechter) worden alle ideeën gegroepeerd en geprioriteerd. De uitkomsten zijn een aantal (samengestelde) top-adviezen. In het laatste deel van de adviesvangers-sessie worden deze in concrete voorstellen omgezet. Door de adviesvangers kunnen jongeren inspraak hebben op beleid dat hen raakt.

In het afgelopen jaar zijn we voor de werving van nieuwe adviesvangers een samenwerking aangegaan met BOOTS projects, een intern stagebureau van ROC Zorg & Welzijn. Hieruit zijn acht nieuwe en enthousiaste adviesvangers gekomen. Onze focus lag afgelopen schooljaar vooral op vraagstukken uit de regiogemeenten. Samen met de studenten hebben we afgelopen schooljaar ruim vijftien brainstormsessies gehouden over onder meer jongerenparticipatie, sport & bewegen, en verborgen armoede. In bijna alle gemeenten hebben we één of meer adviesvanger-brainstorm(s) kunnen doen. Meer informatie over de Adviesvangers? Ga naar www.samenmetdejeugd.nl

ADVIESVANGERS

4. Interview Ramatu Kanu

Eén van de jongeren die vanaf het eerste uur betrokken is bij de ontwikkelingen rondom het Jongeren-netwerk-Samen met de Jeugd is Ramatu Kanu (21 jaar). Zelfs zó lang dat je haar eigenlijk geen 'jongere' meer mag noemen. Ze is inmiddels al moeder geworden van een prachtig zoontje. Toch blijft ze zich inzetten voor het netwerk. "Ik vind het gewoon super chill om mijn bijdrage te leveren en te leren van andere jongeren. Iedereen heeft wel wat mee gemaakt en het is fijn om die moeilijke dingen om te zetten in iets positiefs. Het Jongeren-netwerk voelt echt als mijn tweede thuis."

Wat heb je allemaal gedaan voor het Jongeren-netwerk?

"Het is allemaal begonnen met de adviesvangers. Ik vond het meteen een leuk concept. Ik was nieuwsgierig hoe je als jongere je stem kunt laten horen en ik vind het leuk om me ergens voor in te zetten. Van het één kwam het ander. Zo hielp ik mee bij de organisatie van verschillende Inspiratie Cafés, mocht ik op bepaalde plekken een woordje houden en zat ik in de jongerenjury van het Innovatienetwerk Jeugd. Ik ben eigenlijk overal wel ergens bij betrokken!"

Wat vond je het leukste om te doen het afgelopen jaar?

"Eigenlijk alles wel! Afgelopen jaar hielp ik mee bij de organisatie van een aantal Inspiratie Cafés. Zo'n avond in elkaar zetten samen met andere jongeren en met elkaar toffe ideeën bedenken. Ook vond ik de Kinderrechtendag weer super vet om aan mee te werken. Het is zo leuk om al die

Het Jongeren-netwerk is mijn tweede thuis!

kinderen te inspireren, je voelt de energie in de zaal. De samenwerking met Eva en Cees is ook chill. Zij stimuleren ons om tot nog betere ideeën te komen en om ze zo realistisch mogelijk te maken. Bij de start van een bijeenkomst kletsen we wat en als iedereen zover is dan komen we meestal tot iets super vets. Het Jongeren-netwerk is allemaal niet zo statisch. Als je een zak chips of snoep wil meenemen is dat oké en je voeten op tafel ook."

Wat heb je geleerd?

"Sinds juni zijn we actief met de Jeugd-welzijnsraad. De jongeren hebben een verschillende achtergrond en ervaring met jeugdhulp. Je leert met andere type mensen omgaan waardoor je tot nieuwe inzichten komt. Er zijn veel jongeren die vervelende dingen mee maken. Er samen over praten en zoeken naar hoe het beter kan voor andere jongeren voelt ontzettend goed om te doen. Ik vind de Jeugd-welzijnsraad een hele goede toevoeging aan het Jongeren-netwerk."

Waarom is het Jongeren-netwerk belangrijk?

"Het Jongeren-netwerk zorgt ervoor dat jongeren zich serieus genomen voelen. Ik vind het belangrijk dat ze hun problemen kunnen omzetten in iets positiefs. Sommige jongeren willen vooral stennis schoppen. Ze zijn boos op instanties omdat die ervoor zorgden dat ze uit huis zijn geplaatst. Ik wil laten zien dat er een andere weg is. Door jouw ervaringen en ideeën te delen."

Waar ben je trots op?

"Hoe alles is gegroeid. Hoe professioneel het is geworden. We begonnen met een groepje jongeren om andere jongeren te motiveren hun stem te laten horen. Maar het is zoveel meer nu. Mensen komen bij ons om advies te vragen. Dat is toch super chill? Ik heb het gevoel dat ze ons serieus nemen. Ook als ik kijk hoe het Uitvoeringsprogramma 'Samen met de Jeugd' tot stand is gekomen. Jongeren kunnen echt hun stem laten horen. Ik ben ook heel erg trots op de Kinderrechten-dag. Alles liep goed. De kinderen vermaakten zich ontzettend, en wij natuurlijk ook. Echt een dikke pluim voor de organisatie."

5. Jeugdwelzijnsraad

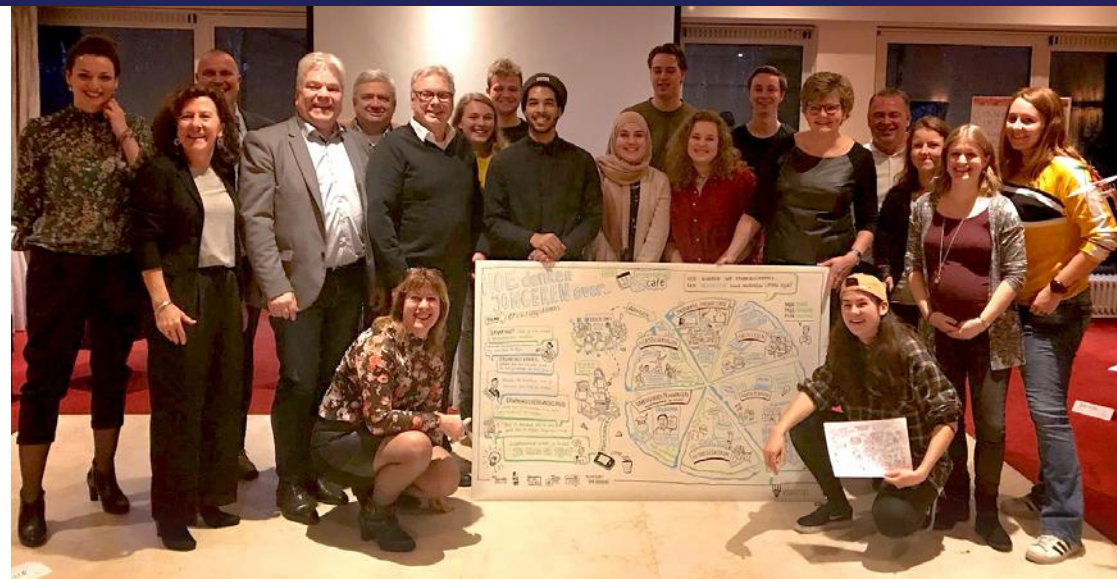
Vanaf juni 2019 zijn we gestart met de Jeugdwelzijnsraad. Deze vaste klankbordgroep bestaat momenteel uit dertien jongeren met ervaring in de jeugdhulp. De raad komt tweewekelijks bij elkaar om beleidsthema's te behandelen. We zijn aan de slag gegaan met de thema's uit het uitvoeringsprogramma Samen met de Jeugd. Komend jaar breiden we uit naar onderwerpen die we gaan ophalen bij jeugdzorgaanbieders.

Elke sessie is als het ware een mini-inspiratie café. Samen met de thematrekkers, beleidsmedewerkers bereiden we de bijeenkomst voor en bedenken we werkvormen die goed aansluiten op de vragen die we beantwoord willen zien. Van alle thema's maken we verslagen. Alle verslagen zijn terug te vinden op www.samenmetdejeugd.nl

De thema's die we tot nu toe behandeld hebben zijn: wachtlijsten, Flowie & jeugdagenda, cliëntervaringsonderzoek, jongeren 16-27, snel op de juiste plek, ieder kind thuis op school en scheiden.

"We kunnen wel alles zelf bedenken, maar kinderen, jongeren en hun ouders vertellen ons vaak veel beter wat er nodig is en waar wij onze aandacht op zouden moeten richten. Voor dit uitvoeringsprogramma gaan we samenwerken met een vaste adviesgroep van jongeren, die ons adviseren en spiegelen in onze ambities en plannen en met ons op onderzoek uitgaan."

Bestuurscommissie

6. Kinderrechtendag

Samen met
de jeugd

#kinderrechtendag

Elk jaar wordt op 20 november wereldwijd de Dag van de Rechten van het Kind gevierd. Sinds 2015 organiseren wij een regionale Kinderrechtendag. Kinderrechten beginnen namelijk bij het recht op participatie en dat betekent dat ieder kind kan meedenken, meepraten, meedoen, meebeslissen en mee kan helpen aan een veilige, gelukkige en gezonde leefomgeving.

Dit jaar vierden we het lustrum van 30 jaar kinderrechten samen met 130 kinderen uit de regio Hart van Brabant. In popcentrum 013 konden de kinderen uit groep 6/7/8 meedoen aan een debatwedstrijd. Want leren debatteren is belangrijk. Je leert overtuigend te durven spreken, goed te luisteren, samen te werken en nieuwsgierig te blijven naar de ideeën van anderen. Allemaal vaardigheden die van pas komen in het participeren.

En dat was voelbaar. Tijdens het weerleggen van de stelling 'Kinderen moeten mogen werken of een bedrijf beginnen' onderbrak de tijdsbewaker een jongen uit de Jeugdgemeenteraad Goirle. Hier was hij het niet bepaald mee eens en dat liet hij horen. "...HÉ MEVROUW, IK BEN NOG NIET KLAAR!". Zo klonk zijn stem door de zaal, waarna hij zijn speech super smooth afmaakte met de one-liner: "Geld is verleidelijk, maar je kindertijd die is tijdelijk!" Wauw, de kracht van de stem van een kind. En dat na enkel één debattraining van twee uur.

